

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de invoering van een externekostenheffing voor de kosten veroorzaakt door CO₂-emissies
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het voorliggende ontwerp van decreet strekt ertoe een CO₂-heffing in te voeren in de kilometerheffing, in overeenstemming met de Richtlijn 1999/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 1999 betreffende het in rekening brengen van het gebruik van weginfrastructuur aan voertuigen.

Daarnaast wordt het tijdstip van de jaarlijkse indexering van het tarief van de kilometerheffing verschoven van 1 juli naar 1 januari.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit ontwerp van decreet heeft binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken betrekking op het beleidsveld “weggebonden mobiliteit en transport”.

Dit ontwerp van decreet heeft binnen het beleidsdomein Financiën en Begroting betrekking op het beleidsveld “fiscaliteit”.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaand ontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig adviesnr. 2025/388 van 30 september 2025.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 29 september 2025.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De kilometerheffing voor vrachtwagens bestaat uit twee componenten: de infrastructuurheffing en een heffing voor de externe kosten. De externekostenheffing is op dit ogenblik bedoeld om de kosten van de externe effecten van het wegverkeer, zoals luchtverontreiniging en geluidshinder, te dekken. Deze heffing wordt momenteel bepaald op basis van de euro-emissieklasse van het voertuig. In 2024 was al meer dan 92% van de tolheffing afkomstig van vrachtwagens die voldoen aan de hoogste euro-emissieklasse, euro VI, en dit neemt intussen nog verder toe.

In de actualisatie van het Vlaams Energie-en Klimaatplan (VEKP) 2021-2030, definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 18 juli 2025, werd het invoeren van de CO₂-heffing in de kilometerheffing opgenomen als maatregel om nog sterker te sturen richting schonere vrachtwagens. Op vlak van de CO₂-emissies is er nog ruimte voor de verdere vergroening van de voertuigvloot.

De factor Ex in het totale tarief Tz van de kilometerheffing, wordt op basis van dit ontwerp decreet aangepast zodat ook de CO₂-emissies in rekening gebracht zullen worden. De aanvulling van de externekostenheffing met de CO₂-emissieklasse gebeurt in overeenstemming met Richtlijn 1999/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 1999 naar aanleiding van de wijziging ervan bij Richtlijn (EU) 2022/362 van het Europees parlement en de Raad van 24 februari 2022, die de titel van de hogervermelde richtlijn als volgt heeft gewijzigd “Richtlijn 1999/62/EG betreffende het in rekening brengen van het gebruik van wegeninfrastructuur aan voertuigen”.

Op basis van Richtlijn (EU) 2022/362 worden voertuigen in vijf CO₂-emissieklassen ingedeeld, waarbij de klimaatimpact voor voertuigen met CO₂-emissieklasse 1 het grootst is en emissievrije voertuigen tot CO₂-emissieklasse 5 behoren. Een vrachtwagen zal – naast een indeling in een euro-emissieklasse – dus ook in één van de vijf CO₂-emissieklassen ingedeeld worden om de factor Ex voor die vrachtwagen te bepalen. Richtlijn (EU) 2022/362 heeft referentiewaarden vastgelegd op basis waarvan de externe kosten voor CO₂-emissies voor zware vrachtvoertuigen kunnen worden bepaald, maar lidstaten kunnen ervoor kiezen slechts een percentage van die kosten in rekening te brengen.

Daarnaast is in het ontwerp van decreet ook opgenomen dat het tijdstip van de jaarlijkse indexering van het tarief van de kilometerheffing wordt verschoven van 1 juli naar 1 januari. De huidige indexering op 1 juli valt midden in het boekjaar, terwijl prijsonderhandelingen in de transportsector vaak plaatsvinden rond de jaarwisseling. De huidige timing maakt het moeilijk om tijdens die onderhandelingen een volledig en accuraat kostenplaatje te presenteren. Om die reden wordt de indexeringsdatum verplaatst van 1 juli naar 1 januari. Om te vermijden dat deze wijziging er toe zou leiden dat er twee indexeringen kort op elkaar zouden volgen, zal er geen indexering plaatsvinden in 2026. De eerstvolgende indexering zal gebeuren op 1 januari 2027.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor een artikelsgewijze toelichting wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De opbrengst door de invoering van een CO2-heffing vanaf juli 2026 wordt geraamd op 125 miljoen euro in 2026 en 250 miljoen euro voor het jaar 2027, dit is inclusief de verplaatsing van de index. Dit is uiteraard een ruwe inschatting, aangezien een snellere of tragere vergroening van de voertuigvloot en het aantal gereden kilometers een impact hebben op de inkomsten.

Voor emissievrije vrachtwagens blijft de tijdelijke en afbouwende vrijstelling van de betalingsverplichting behouden zoals ze door het programmadecreet bij de begroting 2024 werd ingevoerd. Dit wil zeggen dat de externekostenheffing voor emissievrije vrachtwagens, zoals reeds voorzien, nul blijft tot 31 december 2029. Ook voor het resterende gedeelte van de heffing blijft de maatregel zoals voorzien, wat wil zeggen dat daarvoor in 2026 een vermindering van 80% is voorzien, in 2027 een vermindering van 60% enzovoort.

De toename in inkomsten van de kilometerheffing door de geleidelijke afbouw van deze vermindering voor emissievrije vrachtwagens is niet opgenomen in deze budgettaire raming omdat het geen deel uitmaakt van de voorziene wijzigingen.

Opmerkingen Inspectie van Financiën op doelmatigheid en budgettaire weerslag:
Gegeven de algehele onzekerheid omtrent de budgettaire meeropbrengst verbonden aan voorliggende maatregel van het invoeren van de CO2-heffing in de kilometerheffing beoordeelt de Inspectie van Financiën het niet-indexeren in 2026 als budgettair suboptimaal.

De Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, heeft zijn akkoord gegeven op **XX** oktober 2025.

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Dit voorstel heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit voorstel heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Over dit ontwerp van decreet wordt het advies gevraagd van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Als naar aanleiding van beide adviezen geen wijzigingen nodig zijn aan het ontwerp van decreet, zal daarna met het oog op definitieve goedkeuring het advies van de Raad van State worden gevraagd.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de invoering van een externekostenheffing voor de kosten veroorzaakt door CO2-emissies en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,
 - * te gelasten over voornoemd ontwerp van decreet het advies in te winnen van de MORA en van de SERV (met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 1 maand);
 - * te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
 - * te gelasten over voornoemd ontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemde adviezen geen aanleiding geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick DE RIDDER

Bijlagen:

- het ontwerp van decreet
- de memorie van toelichting
- het advies van de Inspectie van Financiën
- het begrotingsakkoord (nog niet ontvangen)